

Tézy univerzitetnej doktorskej (PhD) dizertácie

**MIESTO RODINY KISSERÉNYI GRÓF SERÉNYI
V GEMERSKEJ ĽUDOVEJ HISTORICKEJ PAMÄTI**

Mónika Bodnár

Vedúci témy: Dr. Elek Bartha

DEBRCENSKÁ UNIVERZITA

Historická a etnografická doktorská škola

Debrecen, 2010

a/ Ciele dizertácie, určenie témy

Síce tradičná etnografia neskúma aristokraciu, podľa našich nádejov táto dizertácia presvedčí svojich čitateľov o opaku tejto teórie. A to preto, lebo aristokracia vo väčšine mala taký hlboký vplyv na život ľudu, obyčajne v takej miere vymedzila históriu tej-ktorej oblasti, osídlenia, život ľudu, jeho ekonomický, kultúrny rozvoj až do roku 1944, že pritom ani etnografia nemôže obísť.

V roku 1986 ma poverili s vedením Gömöri Múzeum v Putnoku, kde som veľa počula o grófskej rodine **Serényiovcov**, o zemepánoch Putnoku. Každý o nich rozprával, každý sa na nich odvolával. Hlavne o dvoch členov rodiny, o **Ladislave**¹ a o **Vojtecha**¹⁵⁷ sa rozprávalo, ale okrem toho, čo **Béla Balogh**,² putnokský kňaz reformovanej cirkvy v roku 1894 v monografii obce o nich napísal,³ ďalej čo **Vilma P. Kálniczky** písala o druhom pomenovanom vo svojom článku,⁴ skoro nikto o nich nevedel. Tento fakt ma pohnul k tomu, aby som sa začala zaoberať s históriou tejto rodiny. Paralelne s tým som musela zbadat' aj to, že niektorí členovia rodiny mali mimoriadne veľký vplyv na spoločenský rozvoj Putnoka, resp. na ľudový život celej oblasti. Stopy, následky toho sa nájdu aj dnes.

K mojim výskumom dal veľký impulz, že vedenie mesta Putnok chcel nové tisícročie pozdraviť s vydaním novej monografie mesta, do ktorej kapitulu o rodine som mala možnosť napísať ja.⁵ Táto práca dostala ešte väčší rozmach počas prípravy stálej expozície, ktorá mala názov *Putnok és a Serényi család (Putnok a rodina Serényiovcov)*.⁶ Vernisáž tejto expozície bolo v máji roku 2005, kedy bola vydaná aj sprievodca expozície s tým istým názvom.⁷ Dodnes som publikovala viac ako 20 publikácií v tejto tematike, a niektoré budú publikované v neďalekej budúcnosti.

Rodina **Serényiovcov** je jedna zo znamenitých rodín vysokej šľachty Uhorska, ktorá hrala významnú rolu aj v histórii Moravy. Jeho erbová listina pochádza z roku 1518. V roku 1596 (**Michal**⁵⁹) a v roku 1623 (**Michal**⁶⁸, **Imrich**⁴⁹, **Pavol**⁷⁰) dosiahli uhorský barónsky titul, v roku 1638 český barónsky titul (**Pavol**⁷⁰, **Gabriel**⁷¹), až nakoniec v roku 1656 aj český grófsky titul (**Gabriel**⁷¹). Rodina počas meštianskeho rozvoja čiastočne stratila svoj ekonomický a politický vplyv. Síce rodina a **Serényiovcov** sa zapisovala aj do uhorskej, aj do

---

¹ Čísla v dolnom indexu sa nám pomôžu orientovať v rodokmene. Rodokmeň – usporiadaný do tabuliek – sa nachádza medzi prílohami dizertácie.

² O Baloghovi podrobnejšie vid. BODNÁR Mónika 1999; BODNÁR Mónika 2002.

³ BALOGH Béla 1894.

⁴ P: KÁLNICZKY Vilma 1942. 59-65.

⁵ BODNÁR Mónika 2001a (2002)

⁶ Súvisiac s tým vid. BODNÁR Mónika 2007-2008. 266-273.

⁷ BODNÁR Mónika 2005.

česko-moravskej spoločenskej histórie, historické, vlastivedné, ale aj genealogické bádanie sa s ňou, aj s jednotlivými členmi rodiny sa len ledva zaoberali, hoci jeden z nich, **Vojtech**¹⁵⁷ (1866–1919) sa dostal na konci obdobia dualizmu aj do funkcie ministra.

Dôvodom tohto nezájmu môže asi byť aj to, že neostala nám kompaktná zbierka dokumentov od rodiny, resp. že najúplnejší rodinný archív nenachádza sa v Maďarsku. Rezidenciou uhorskej vetvy rodu na Uhorsku slúžilo Záblatie, ktoré sa nachádza pri Trenčíne, dnes na Slovensku (na Morave to boli Lomnice). Značná časť archívu zo Záblatia sa dnes nachádza v Budapešti, v Maďarskom štátnom archíve pod názvom „gr. **Teleki**-család nagyabláti levéltára“ (Archív grófovej rodiny **Teleki**ovcov zo Záblatia). V tomto rodinnom archíve sa nachádza veľa dokumentov od rodiny **Serécni**ovcov, totiž Záblatie sa dostalo k **Teleki**ovcom po **Franciske**¹²⁴, vydanej za **Samuela Teleki**ho. Jej potomok, gr. **Elemír Teleki** v roku 1896 predal statok Záblatia, a s tým aj kaštieľ **Vojtechovi Polyákovi**, poslancovi z parlamenta. Počas tohto predaja v ohľade rodinného archívu došlo k dohode medzi predavcom a kupcom, že dokumenty vzťahujúce sa na statok ostnú v Záblatí a patria kupcovi, pričom ostatné dokumenty patria starému majiteľovi a tie sa odviezu.⁸ Prvý súbor dokumentov sa dnes nachádza v Slovenskom národnom archíve v Bratislave, a druhý v Maďarskom štátnom archíve v Budapešti (Magyar Országos Levéltár). Rozdelenie záblatského rodinného archívu konal **Kálmán Thaly**, známy historik z 19-ho storočia, kto podľa tých dokumentov napísal aj niekoľko publikácií.⁹

Z týchto dokumentov uchovaných v Maďarskom štátnom archíve v Budapešti pracoval aj **Bálin Ila**, ak v období medzi dvoma svetovými vojnami robil zbieranie údajov k svojmu monografii o Gemera.¹⁰

Podľa názora **Bélu Balogha**, monografistu Putnoka z 19-ho storočia **Serényi**ovci napriek tomu, že boli zemepánmi mesta, nepovažovali ho až v takej miere za svoj domov, aby aspoň niekoľko zo svojich listín boli uložili tam.¹¹ Tomu protirečí tvrdenie **Kálmána Thalyho**, podľa neho totiž *niektoré dokumenty z jednotlivých balíkov, - na základe ceduliek nachádzajúcich sa v nich, - sa počas tohto storočia odniesli do putnokského archívu gr. **Serényi**ovcov, odkiaľ ich nevrátili. V celku záblatský archív, ako sme o tom počas bádania presvedčili, úzko súvisí s putnokským, tak, že obsahovo si navzájom dopĺňajú, a jeden bez druhého bude vždy neúplný.*¹² No tento putnokský archív aj keď existoval, jeho dokumenty sa

---

⁸ THALY Kálmán 1898c. 3.

⁹ THALY Kálmán 1898a; THALY Kálmán 1898b; THALY Kálmán 1898c.

¹⁰ ILA Bálint 1941; ILA Bálint 1942; ILA Bálint 1946; ILA Bálint 1976.

¹¹ BALOGH Béla 1894. 127.

¹² THALY Kálmán 1898c. 4.

pravdepodobne zničili počas svetových vojen. Avšak veľmi bohatý rodinný archív sa nachádza v Moravskom zemskom archíve v Brne, dokumenty sa tam dostali jednak z Luhačovic,¹³ jednak z Miletic.¹⁴ V tých sa nachádzajú hlavne dokumenty týkajúce sa moravskej vetvy, ale veľa dokumentov súvisí aj s uhorskou vetvou.

Rod **Serényiovcov** pochádza z čanádskej župy, z dolného Uhorska. Obyvateľstvo tejto oblasti počas tureckých okupácií vymrelo, ich statky sa tiež vyľudnili. Aj oni sami museli utiecť smerom na Sever. Vtedy sa stali pánmi hradu Boldogkő (Bodókő) v abovskej župe, potom kapitánom hradu v obciach Szendrő, Filákov, Hatvan, neskôr vicegenerálmi hradu Komárna a Nových Zámkov. Počas 16-20-ho storočia v početných župách bývalého Uhorska (boršodská, abovská, zemplínska, gemerská, novohradská, spišská, trenčianska, bratislavská, peštienská atď.), a okrem toho aj na území Moravy získali statky. Niektorí prominentní zástupcovia rodiny hrali významnú rolu v histórii nie len Uhorska, ale aj Moravy, ba dokonca celej Monarchie.

K putnokskému statku sa dostali pomocou **Orlayovcov**. **Ondrej**⁷² okolo roku 1672 vzal za manželku barónku **Barboru Orlayovú**, dcéru putnokského zemepána **Ondreja Orlayho**, a ich potomkovia to dedili po matke, a udržali to až do konca druhej svetovej vojny.

No nežili v Putnoku až do 19-ho storočia. Aj **Wolfgang**⁸¹, kto síce cez desaťročia bol gemerským županom (1716-1743), býval vo svojom záblatskom kaštieli pri Trenčíne, a so svojimi podžupanmi sa kontaktoval hlavne pomocou dopisov.¹⁵ Táto situácia sa zmenila len v druhej polovici 19-ho storočia. Najprv do Putnoku prichádzal **Alojz**¹⁴¹ (no on potom predsa sa stal zemepánom Lomnic), kto v roku 1834 vybuďoval kaštieľ. V roku 1845-ho striedal jeho mladší brat, **Ladislav**¹⁴³ (1815-1893), kto v roku 1860 obnovil kaštieľ a priviedol tam aj svoju manželku. Najznámejšou osobnosťou putnokskej vetvy sa stal bezpochybne najmladší syn **Ladislava**¹⁴³, **Vojtech**¹⁵⁷ (**Béla**), kto v prvej kabinete **Istvána Tiszu**, neskôr aj v kabinete **Esterházyho** bol ministrom obchodu, a v kabinete **Khuen-Héderváryho** a taktiež **Wekerleho** zas poľnohospodárskym ministrom. Jeho syn, **Vojtech**¹⁶³ mladší bol posledným pánom putnokského statku, kto na konci roku 1944 utekal z Putnoku. V období 1923-1943 hospodáril v Putnoku jeden z vnukov **Ladislava**¹⁴³ z druhej línie, **Ján Nepomukský**¹⁷⁹, kto v roku 1943 kúpil pre seba časť tohto statku, majetok v obci Bánréve.

---

¹³ G-77 Rodinný archív Serényiů 1522-1939. Fond zotriednil a úvodnú štúdiu k inventáru napísal dr. Pavel Balcárek.

¹⁴ G-152 Rodinný archív milotické vetve Seilernů (1085), 1269-1945. Fond zotriednil a úvodnú štúdiu k inventáru napísal dr. Pavel Balcárek.

¹⁵ Tie dokumenty sa nachádzajú v Štátnom oblastnom archíve v Banskej Bystrici medzi dokumentmi gemerskej župy.

Putnok a jeho okolie veľa trpel počas tureckých okupácií. Osady sa v časti alebo celkom vyľudnili. To sa stalo aj v prípade Putnoku a obce Málé, ale aj obce Dédes z boršodskej župy (všetky tri patrili **Serényiovcov**, k putnokskému statku).

Serényiovcov v období 1707-1760 usadlili na svojom putnokskom statku nových usadlíkov. Do obci Málé (dnes Serényfalva) ich priviedli z zo svojich trenčianskych statkov, zo Spišskej Bele a z Čičmán, do Putnoku v časti tiež odtiaľ, no v časti z moravského statku. Pokiaľ Slováci boli nevoľníkmi, Moravčania boli remeselníkmi. V súpisoch nevoľníkov z obdobia 1715-1773 sa nachádzajú nasledujúce slovanské priezviská: **Galko, Hulik, Pies, Szedlatsik, Vaszaliga alias Kis, Szova, Bohács, Detelina, Kohut, Králly, Szedlák, Kozák, Gyurcsics, Lapiche, Moravcsik, Bacsik, Hogai, Lastik, Saftsán, Szamcsan, Kromik, Mosko, Postpisil, Semsanyik, Smisanyik, Volran**. Tie priezviská sa zachovali aj v putnokskej matrike. Niektoré z nich ešte aj v súčasnosti sa nájdu na okolí.

S usídlením značne vplývali na život ľudu tohto okolia. V následku usídlenia sa znovu založila katolícka cirkev v Putnoku a taktiež v obciach Málé a Dédes, lebo usadlíci boli katolíkmami. K založeniu putnokskej katolíckej cirkvi dochádzalo v roku 1733, jeho zakladateľom bol gemerský župan, **Wolfgang**⁸¹. Aj matriky sú vedené od tohto roku. Preto bolo potrebné znovu založiť katolícku cirkev, lebo počas obdobia reformácie obyvateľstvo Putnoku a okolia prešlo na kalvínsku vieru, a preto v rokoch 1629-1636 putnokska katolícka cirkev bola zrušená. V dizertácii prehliadneme históriu putnokskej katolíckej cirkvi, hovoríme o reformácií a o protireformácií, spomeniac aj osobu preslávenej-smutne preslávenej osobnosti tohto územia, o páterovi **Herko**. Taktiež o zrušení a o novuzaložení putnokskej katolíckej cirvi, ďalej o tých kapitolach cirkevného života, ktoré súvisia s rodou **Serényiovcov**. Vyjasníme aj otázku patronátstva súvisiac s putnokským kostolom. Niektoré z malých sakrálnych pamiatok nášho územia súvisia s touto rodinou, dáme o nich krátky opis, lebo tie sa takisto zaraďujú k javiskám ľudového náboženstva, ako sakrálné pamiatky postavené nižšími ľudovými vrstvami.

Cez dlhé obdobie praktizovali tu farári a učitelia, ktorí ovládali slovenčinu. Usídlením moravských remeselníkov sa rozvíjalo remeselníctvo na okolí. Usadlíci vo svojich zvykoch a tradíciách dlhé roky uchovali svoje etnické znaky. Dobre to znázorňujú napr. kalendárne zvykoslovie. Používanie slovenského jazyka sa v obci Málé o mnoho dlhšie ostalo, než u Putnokčanov, ale do začiatku 20. storočia aj tu sa stala všeobecnosťou dominancia maďarského jazyka. Dizertácia sa zaoberá aj zmenou etnickej identity Máléčanov.

Serényiovcov hrali dôležitú rolu v zakladaní katolíckeho, neskôr štátneho základného školstva. **Vojtech**¹⁵² ako člen katolíckeho školského vedenia v Putnoku mal presný ohľad na

to, že prevádzka školy aké ťažké náklady uloží na cirkev. Aj to spoznal, že požiadavkam v úrovni moderného školstva mnoho z vidieckych cirkví (medzi ostatnými aj putnokská), nevie vyhovovať. Práve preto naliehavo podporoval, aby školy sa dostali do prevádzky štátu. Okrem toho podporoval aj zakladanie iných typov škôl (meštianska škola, poľnohospodárske školenie, inštitúcia na výchovu dievčat). Zakladanie mestskej škôlky zas možno ďakovať jeho otcovi, **Ladislavovi**¹⁴³.

V dizertácii hovoríme aj o rolu **Serényiovcov** v ekonomickom živote a v urbanizácii Putnoku a okolia, súvisiac s tým o modelovej farmy v majeri Pogony, o záhradníckej katedre zakladanej po období nivočenia filoxéry v záujme novuusadenia viníc, o tehelne, ktorá až do dnes je determinantným priemyselným podnikom tohto územia, ďalej o mlyne, o pošte a o železničnej trate Eger-Putnok.

Nazrieme aj do toho, aké vzťahy pestovala grófska rodina s obyvateľstvom. V tejto časti dizertácie sa nachádza okolo polsto príbehov, ktoré sa pozbierali v tematike tejto rodiny.

Grófska rodina od začiatku 18. storočia až do druhej svetovej vojny hrala význačnú rolu v živote tohto územia, a ich vplyv v niektorých súvislostiach sa cíti až dodnes. Na dosvedčenie toho slúži kapitola, v ktorej sa nachádza opis kultu tejto rodiny.

b/Použité metódy

Počas výskumu a prípravy tejto dizertácie som používala aj historické, aj etnografické metódy. Pozbierala a ako pramene som používala tých historických a etnografických publikácií, ktoré v súvislosti tematiky boli dôležité, a dali nejaký dodatok k tomu. Medzi tými sa nachádzajú samostatné knihy, alebo iné publikácie, ich počet je okolo jedensto päťdesiat. Okrem publikácií som používala aj rukopisné pramene. Ďalej som našla početných pôvodných dokumentov, jednak v rôznych cirkevných úradoch, ale aj v rôznych archívoch. Okrem tých som robila aj terénne výskumy – hlavne v Putnoku a na okolí, ale aj mimo - , počas ktorej som našla mnoho údajov vzťahujúcich sa na putnokskú vetvu rodiny. Počas terénnych prác som cieľovodome vyhľadávala takých ľudí, ktorý vedeli podať údaje k tematike dizertácie.

Popri uvedených, tradičných metódov som úspešne používala aj novú prameň nášho obdobia, svetovú sieť alebo internet, kde sa našli jednak knihy, ku ktorým sa človek veľmi ťažko dostane, ale našli sa aj iné dokumenty (napr. zbierka úmrtných oznámení) atď.

c/Vymenovanie výsledkov

- V súvislosti tohto bádania bola vyhotovená genealogia rodiny kisserényi gróf **Serényi**, ktorej krátky súhrn je časťou tejto dizertácie, a rodokmeň – usporiadaný do tabuliek – sa nachádza medzi prílohami dizertácie.
- Dizertácia vymenuje uhorské statky rodiny, tým tie dostanú určitú prehľadnosť aj v čase, aj v priestore. Týmto lepšie sa dá poznať, akú rolu hral putnokský statok medzi ostatnými statkami rodiny.
- Dizertácia naznačuje etnický obraz na statkách **Serényiovcov**, ktorý sa vyvíjal následkom usídlenia, sleduje zmeny v etnických pomeroch, ďalej formovanie asimilačného procesu bývalej slovenskej obce Málé (Serényfalva).
- Dizertácia objasní rolu **Serényiovcov** v procese novozaloženia katolíckej cirkvi v Putnoku a v obci Málé, ďalej aj otázku patronátstva v súvislosti putnokského kostola.
- Zhrňuje rolu **Serényiovcov** v súvislosti katolíckeho školstva, neskôr v základnom školení štátu, okrem toho v ostatných školských formách v Putnoku.
- Zhrňuje rolu **Serényiovcov** v ekonomickom živote a v urbanizácii putnokskej oblasti.
- Hovorí o vzťahu grófskej rodiny s obyvateľstvom, ďalej podáva mnoho príkladov o tom, ako jednotlivé členy rodiny žijú v pamäti ľudu.
- Zhrňuje vecné a duchovné pamiatky kultu **Serényiovcov**, hovoriac aj o najnovších.

d/Publikácie alebo overene schválené štúdie na publikovanie od autora v tematike dizertácie

- 1985 Egy gömöri szlovák telepítésű falu asszimilációja. In: Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon. Kiegészítő kötet. A miskolci HOM néprajzi kiadványai XVI. Szerk.: Szabadfalvi József-Viga Gyula. Miskolc, 41-51.
- 1987 Szlovák telepések a magyarországi Gömör területén. In: Folklor és Tradíció IV. MTA Néprajzi Kutató Csoport. Budapest, 77-85.
- 1988 Slowakische Siedler im ungaischen Gebiet von Gömör. In: Ethnographica et Folkloristica Carpathica 5-6. Red.: Ujváry, Zoltán. KLTE Debrecen, 319-323.
- 1992 Serényfalva általános iskolás korú lakosságának történelmi ismeretei és identitása. Gömör néprajza 33. Tanulmányok Faggyas István tiszteletére. Szerk.: Ujváry Zoltán. Debrecen, 131-135.
- 1996 Etnikai és vallási viszonyok Putnokon a 19-20. században. In: Az interetnikus kapcsolatok kutatásának újabb eredményei. Szerk.: Katona Judit-Viga Gyula. Miskolc, 369-374.
- 1997 Bodnár Mónika - Boldogh Sándor: Társadalom - Természet. A Gömöri Múzeum állandó kiállításának katalógusa. Múzeumi Könyvtár 3. Putnok.
- 1997 A putnoki Gömöri Múzeum új állandó kiállításáról. Magyar Múzeumok 4. sz. 50-51.

- 1999 Balogh Béla, Putnok és Harmac történetírója In: HOM Évk. XXXVIII. Szerk.: Veres László-Viga Gyula. Miskolc, 815-821.
- é.n.(2001) Putnok és térségének gazdasági élete (ipari fejlődése) a 20. században. Putnok és Térsége Társulás. Putnok, 59 p.
- 2001 Putnok és a Serényiek. In: Putnok monográfiája. Szerk.: Bodnár Mónika. Putnok, 192-214.
- 2001 Adatok Putnok történetéhez a 19. század második felétől napjainkig. In: Putnok monográfiája. Szerk.: Bodnár Mónika. Putnok, 215-361
- 2002 Balogh Béla, Putnok és Harmac történetírója. In: Múzeumi Könyvtár 9. Putnok, 209-216.
- 2005 Putnok és a Serényi család. A Gömöri Múzeum kiállítási kalauza. Múzeumi Könyvtár 12. A Gömöri Múzeum és Baráti Körének kiadványa. Putnok, 124 p.
- 2006 A Fejes család Putnokon. Adatok Putnok 20. századi társadalmához. In: A Tiszántúli Történész Társaság Közleményei I. Debrecen, 167-172.
- 2007-2008 Putnok és a Serényiek című új kiállítás előkészületei a Gömöri Múzeumban. In: Számadás. Írások Gömörből és a Gömöri Múzeum első húsz évéből. Szerk.: Bodnár Mónika. Putnok, 266-273.
- 2008 A gróf Serényi család magyar ága történetének rövid áttekintése. In: A Tiszántúli Történész Társaság Közleményei III. Debrecen. Szerk.: Pozsonyi József. 131-156.
- 2009 A dinasztiaalapító (?) Serényi Mihály (1531-1599). Adatok a gróf Serényi család történetéhez. In: Történeti Muzeológiai Szemle 9. Magyar Múzeumi Történész Társulat. Budapest, 17-36.
- 2009 Szellemjárások és egyéb történetek egy családfakutatás kapcsán. In: Gömörország. Az északi magyar peremvidék fóruma X. évf. 3. sz. 33-36.
- 2009 Serényi kultusz és ennek tárgyi emlékei Putnokon. In: A Tiszántúli Történész Társaság Közleményei 4. Debrecen. Szerk.: Pozsonyi József. 5-14.
- 2009 Serényiek a népi emlékezetben régen és ma. Történetek és azok történeti, kultúrtörténeti háttere. In: A Herman Ottó Múzeum Évkönyve XLVIII. Szerk.: Veres László-Viga Gyula. Miskolc, 155-180.
- 2009 Hoc opus fecit fiero ad laudem Dei... Nápisná pamätná tabuľa v Košiciach a rodina Serényiovcov, obzvláštnym pohľadom na Michala Serényiho (1531-1599) (Megjelenés alatt)
- 2009 Stručný prehľad histórie uhorskej vetvy rodu Serényiovcov. In: Genealogické a heraldické informácie. Moravská genealogická a heraldická spoločnosť, Brno (Megjelenés alatt)
- 2009 A gróf Serényi családhoz köthető szakrális kisépítmények Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén. In: Szakrális kisépítmények a Kárpát-medencében. 9. Szegedi Vallási Néprajzi Konferencia 2008. október 8-10-én. Szeged (Megjelenés alatt)

e/Ostatné publikácie alebo overene schválené štúdie na publikovanie od

autora

- 1988 Adatok Tornaújfalu népi táplálkozásához. A miskolci HOM Évkönyve XXV-XXVI. Szerk.: Dobrossy István-Viga Gyula. Miskolc, 734-746.
- 1989 Egy kézírásos levélről. A miskolci HOM Közleményei 26. Miskolc, 211-212.
- 1991 A Gömöri Múzeum tevékenysége és feladatai. In: Eredmények és feladatok. A Gömör-kutatás és a Debreceni Néprajzi Intézet. Szerk.: Ujváry Zoltán. Gömör Néprajza 30. Debrecen, 83-87.
- 1991 Adatok egy elmagyarosodott ukrán (ruszin) telepítésű falu - Horváti (Chorvát) - történetéhez és néprajzához. In: Nemzetiség - identitás. A IV. Nemzetközi

- Néprajzi Nemzetiségkutató Konferencia előadásai. Szerk.: Ujváry Zoltán közreműködésével Eperjessy Ernő-Krupa András. Békéscsaba-Debrecen, 55-66.
- ua. 1992 Adatok egy megmagyarosodott ukrán (ruszin) telepítésű falu történetéhez és néprajzához. In: Kultúra és tradícióI. Tanulmányok Ujváry Zoltán tiszteletére. Szerk.: Viga Gyula. Miskolc. 369-379.
- 1992 Offer öntőformák Szepsiből. Néprajzi Látóhatár I. évf. 3-4. A Györffy István Néprajzi Egyesület folyóirata. Szerk.: Viga Gyula. 194-198.
- 1993 Ünnepi szokások egy elmagyarosodott ruszin telepítésű faluban a mai Szlovákia területén. Fiatal Néprajzkutatók Országos Konferenciája. A Makói Múzeum Füzetei 75. Makó, 155-161.
- 1993 Felső-Bódva völgyi kutatások. Utánpótlás 3. Bódva menti dolgozatok. Szerk.: Bodnár Mónika. Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság. 3-9.
- 1993 Húsvéti táplálkozási szokások a történeti Abaúj-Torna megyében. A miskolci HOM Közl. 28. 60-62.
- 1993 Kísérlet Bódva-völgye néprajzi körülhatárolására. A miskolci HOM Közl. 28. 184-187.
- 1993 Szepsi - a néprajzos szemével. Tokaj és Hegyalja IX. Tokaj, 8-17.
- 1994 Bódva-völgye népeisége. Húsvéti táplálkozási szokások interetnikus kapcsolatai. Acta Museologica 1-2. Szerk.: Liszka József. Komárom-Komárno, 221-240.
- 1997 A népszokások tárgyai. In: Borsod-Abaúj-Zemplén megye népművészete. Szerk.: Fügedi Márta-Viga Gyula. Miskolc, 461-482.
- 1997 A putnoki Gömöri Múzeum új állandó kiállításáról. Magyar Múzeumok 4. sz. 50-51.
- 1997 A lakodalmi étrend jelenkori változása egy borsodi faluban. In: A táplálkozáskultúra változatai a 18-20. században. A néprajzkutatók I. táplálkozáskutató konferenciájának előadásai. Szerk.: Romsics Imre-Kisbán Eszter. Kalocsai Múzeumi Értekezések 2. Kalocsa, 151-154.
- 1999 Felső-Bódva-völgye lakosságának etnikai és vallási összetétele. In: Tanulmányok a Bódva-völgye múltjából. Szerk.: Bodnár Mónika - Rémiás Tibor. Múzeumi Könyvtár 5., Putnok, 439-448.
- 1999 A Bódva-völgye körülhatárolása. In: Tanulmányok a Bódva-völgye múltjából. Szerk.: Bodnár Mónika - Rémiás Tibor. Múzeumi Könyvtár 5., Putnok, 521-525.
- 1999 A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók XII. Nagygyűlése. (Egy 130 évvel ezelőtti reprezentatív szakmai tanácskozás Rimaszombatban). A Gömör-Kishonti Múzeum Egyesület Évkönyve 1995-1997. Rimaszombat, 21-26.
- 1999 A putnoki Gömöri Múzeum története. A Gömör-Kishonti Múzeum Egyesület Évkönyve 1995-1997. Rimaszombat, 172-182.
- 2001 Tompa-hagyományok és emlékek a magyarországi Gömörben. A miskolci HOM Évkönyve XL. Szerk.: Veres László-Viga Gyula. Miskolc, 554-561.
- 2001 Rendezvények, események Nógrád megye múzeumaiban. Magyar Múzeumok 4. sz. 18-20.
- é.n.(2001) Molnárkalács címszó. (Társszerző: Baltás Lászlóné). In: Hagyományok, ízek, régiók. Magyarország hagyományos és tájjellegű mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékeinek gyűjteménye. I. kötet. Agrármarketing Centrum – Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, 371-373.
- 2002 Múzeumok, tájházak a Bódva-völgyében. Gömörország. Az északi magyar peremvidék fóruma III. évf. 3. sz. 23-25.
- 2002 Múzeumok, tájházak, kiállítóhelyek a magyarországi Gömörben. Gömörország. Az északi magyar peremvidék fóruma III. évf. 3. sz. 34-36.

- 2002 Tompa-hagyományok és emlékek a magyarországi Gömörben. In: Múzeumi Könyvtár 8. Putnok, 35-41.
- 2002 A Gömöri Múzeum története és a térség közművelődési életében betöltött szerepe. In: Múzeumi Könyvtár 9. Putnok, 2002. 5-154.
- 2002 Etnikai és felekezeti viszonyok a Felső-Bódva völgyében a 20. században. Interethnica 1. Fórum Társadalomtudományi Intézet Etnológiai Központ, Komárom
- 2002 Bodnár Lajos, Dobosy László, Nagy Károly, Répási Imre, Serényi Nepomuki János, Tóthné Horányi Ilus címszavak. In: Magyar Múzeumi Arcképcsarnok. Életrajzok a magyar múzeumügy történetéből. Főszerk.: Bodó Sándor-Viga Gyula. Pulszky Társaság – Tarsoly Kiadó, Budapest, 105.; 205-206.; 641.; 738.; 785.; 903-904.
- 2003 Egy Kossuth relikvia története. Gömörország. Az északi magyar peremvidék fóruma IV. évf. 2. sz. 58-59.
- 2004 Görgő néprajza. (Národopis Hrhova). In: Tornagörgő kismonográfiája. (Malá monografia obce Hrhov). Szerk.: Rémiás Tibor. Tornagörgő (Hrhov), 151-163.; 202-204.
- 2005 A magyarországi Gömör kézművessége. In: Veres László-Viga Gyula szerk.: A miskolci Herman Ottó Múzeum Évkönyve XLIV. Miskolc, 519-544. p.
- 2006 Modern népművészet – tortadíszítés. A tornaújfalusi Koleszár Jánosné tortadíszítő művészete. Agria XLII. Az egri Dobó István Vármúzeum Évkönyve. Eger, 153-163.
- 2006 Agyagipar a mai magyarországi Gömörben régen és ma. In: Veres László-Viga Gyula szerk.: A miskolci Herman Ottó Múzeum Évkönyve XLV. Miskolc, 572-577.
- 2006 A Gömöri Múzeum 20 éve. In: Magyar Múzeumok 2006/4. 27-30.
- 2007 Húszéves a Gömöri Múzeum. Gömörország. Az északi magyar peremvidék fóruma VIII. évf. 1. sz. 69-83.
- 2007 Azoknak, akik utánunk jönnek. (Tým, čo prídu po nás.) Tornaújfalu – Turnianska Nová Ves, 62 p.
- 2007-2008 Húszéves a Gömöri Múzeum. In: Számadás. Írások Gömörből és a Gömöri Múzeum első húsz évéből. Szerk.: Bodnár Mónika. Putnok, 13-44.
- 2008 A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók XII. Nagygyűlése és Fábry János. Gömörország. Az északi magyar peremvidék fóruma. IX. évf. 1. sz. 6-8.
- 2008 Torna megye görög katolikus falvainak néprajzi képéhez. In: A Herman Ottó Múzeum Évkönyve XLVII. Szerk.: Veres László-Viga Gyula. 725-734.
- 2009 Újfalusiak a barkai búcsún. Adatok Tornaújfalu vallási népéletéhez. In: Barna Gábor 60. születésnapja tiszteletére megjelenő tanulmánykötet. Szerk.: Gleszer Norbert - Mód László - Simon András - Varga Sándor. Szeged (Megjelenés alatt)